

Hoorncconcert van Strauss en Tsjaikovski's Zesde symfonie

Kahchun Wong dirigent
Mees Vos hoorn

 22.09 Enschede
23.09 Nijmegen
24.09 Arnhem
28.09 Doetinchem
01.10 Zwolle

programma

Richard Wagner
(1813-1883)

Ouverture Der fliegende Holländer

Richard Strauss
(1864-1949)

Hoorncconcert nr. 2 in Es, opus 132

Pauze

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski
(1840-1893)

Symfonie nr. 6 'Pathétique' in b, opus 74

phion

Orkest van
Gelderland
& Overijssel

toelichting

Storm in iedere fase van het leven

Het is niet overdreven het leven van Richard Wagner als stormachtig te kwalificeren. Zijn actieve betrokkenheid bij de revolutie in Dresden in 1849, die hem noopte halsoverkop naar Zwitserland te vluchten, is het meest penibele moment in zijn leven geweest, maar overal opgebouwde schulden en een huwelijks crisis waren de oorzaak dat Wagner al vanaf zijn jongvolwassen jaren in onophoudelijke onrust leefde. In juli 1839 poogde de 26-jarige Wagner – na hereniging met zijn vrouw Minna – aan zijn schuldeisers in Riga te ontkomen door per boot via Londen naar Parijs te vluchten. Wat in die tijd 's zomers onder normale omstandigheden een aangename bootreis van acht dagen zou zijn, werd voor Wagner en zijn vrouw een ware beproeving van drie en een halve week als gevolg van aanhoudende storm. Deze heftige ervaring verwerkte Wagner kort daarna in zijn opera *Der fliegende Holländer*, over een schipper die gedoemd is eeuwig met zijn schip op de golven van de oceaan heen en weer geslingerd te worden, totdat de opofferende liefde van een vrouw hem hieruit verlost. In de openingsbladzijden van de ouverture, die Wagner in november 1841 als laatste onderdeel componeerde, beeldt Wagner het natuurgeweld uit waaraan hijzelf wekenlang had blootgestaan, maar dat in de opera een metafoer is voor de eindeloze rusteloosheid van het eenzame menselijke bestaan.

Richard Strauss was bijna zeventig jaar toen de grootste storm uit zijn leven uitbrak: de opkomst van Nazi-Duitsland en de hieruit voortvloeiende Tweede Wereldoorlog. Aanvankelijk had Strauss zich coöperatief opgesteld, maar nadat propagandaminister Goebbels hem in 1935

brutaal als 'een componist van gisteren' had weggezet, trok Strauss zich innerlijk terug. Nadat de oorlogsomstandigheden hem en zijn vrouw Pauline hadden genoodzaakt hun villa in Garmisch te verlaten en een veilig heenkomen in Wenen te zoeken, bracht de 78-jarige Strauss in zijn *Tweede hoornconcert* een hommage aan zijn inmiddels lang geleden overleden, maar door hem nog altijd diep vereerde vader Franz Strauss, die in zijn levensdagen de beste hoornist in de Duitstalige landen was geweest. Het middendeel van dit concert behoort tot de meest sprekende voorbeelden uit Strauss' latere werk, waarin de klankschoonheid de herinnering aan een voorbijgevoerde wereld wakker roept, waaraan in veel liefde en dankbaarheid, maar ook met stille weemoed wordt teruggedacht.

De kiem voor de *Zesde symfonie*, de *Pathétique*, van Pjotr Iljitsj Tsjaikovski ligt waarschijnlijk in de laatste brief die Tsjaikovski van zijn mecenas Nadezjda von Meck ontving, op 22 september 1890. In deze brief verklaarde zij niet alleen dat zij om economische redenen haar financiële ondersteuning moest beëindigen, maar eveneens dat ze de correspondentie wilde stopzetten. Voor het eerste bericht had Tsjaikovski alle begrip, maar het tweede schokte de 50-jarige componist in het diepst van zijn ziel. Weliswaar hadden Von Meck en hij slechts schriftelijk contact met elkaar gehad, maar in de achterliggende dertien jaar was zij steeds zijn grootste bewonderaarster geweest en haar waardering voor zijn muziek was voor Tsjaikovski, die nooit een stabiele relatie met een levenspartner opbouwde, steeds meer gaan betekenen. De plotselinge breuk met Von Meck – waartoe haar kinderen haar vermoedelijk hebben gedwongen – bracht

IN JULI 1839 POOGDE DE 26-JARIGE WAGNER AAN ZIJN SCHULDEISERS IN RIGA TE ONTKOMEN DOOR PER BOOT VIA LONDEN NAAR PARIJS TE VLUCHTEN.

Tsjaikovski volledig uit zijn evenwicht. Het was dan ook voornamelijk omwille van de afleiding, dat hij in 1891 instemde met een tournee naar de Verenigde Staten. Tijdens de lange reis daarnaartoe ontstond het idee om een symfonie te gaan schrijven met de titel 'Leven', waarin de levensstadia van jeugd, jonge volwassenheid, middelbare leeftijd en ouderdom eindigend in de dood in de vier delen in muziek zou worden uitgedrukt. Pas in 1892 vond hij de tijd om de in Amerika gemaakte schetsen verder uit te werken, maar medio december was Tsjaikovski dermate ontevreden over zijn

HIJ WAS VAN MEET AF AAN OVERTUIGD DAT DEZE SYMFONIE AL ZIJN VOORGAANDE WERKEN IN DE SCHADUW ZOU STELLEN.

werk, dat hij aan zijn neef Vladimir Davidov schreef dat hij besloten had de symfonie op te geven. Enkele dagen nadien bracht Tsjaikovski in het Franse Montbéliard een bezoek aan zijn voormalige gouvernante, Fanny Dürbach, die bijna een half eeuw eerder door Tsjaikovski's ouders uit Frankrijk naar Votkinsk was gehaald om hem en zijn broertjes en zusjes les te geven. Dürbach bleek nog schriftjes van hem te

hebben en dit weerzien wekte nostalgische herinneringen aan onbezorgde jeugdijaren. Het lijkt erop dat dit een van de katalysatoren moet zijn geweest voor nieuwe inspiratie voor een symfonie. Tijdens een lange treinreis van Odessa naar zijn huis in Klin, pakweg een maand later, drong de muziek voor wat nu het lange eerste deel van de *Zesde symfonie* is zich dermate sterk aan hem op, dat hij na thuiskomst slechts vier dagen nodig had om het in essentie te noteren. En had Tsjaikovski twijfels bij de kwaliteit van zijn eerdere symfonie, ten aanzien van deze symfonie was hij van meet af aan ervan overtuigd dat ze al zijn voorgaande werken in de schaduw zou stellen. Zowel in het prille begin van het compositieproces als na afloop van de door hemzelf gedirigeerde première in 1893 verklaarde Tsjaikovski dat er een programma aan de *Pathétique* ten grondslag lag, maar dat hij dit programma nooit wereldkundig zou maken. Maar wie Tsjaikovski's ideeën uit 1891 kent en hoort hoe het omvangrijke eerste deel duidelijk in vier secties uiteenvalt, zal niet veel moeite hebben hierin de eerdere opzet van de 'Leven'-symfonie te herkennen. En als deze aanname klopt, krijgen we in de derde sectie – beginnend met het plotselinge *fortissimo* – een indruk van de storm die het verlies van mogelijk de sterkste relatie van zijn leven in Tsjaikovski heeft losgemaakt.

Dr. Marcel S. Zwitser

biografie

Kahchun Wong

De Singaporese dirigent Kahchun Wong studeerde aan de Hochschule für Musik Hanns Eisler in Berlijn en was protegé van de legendarische dirigent Kurt Masur. In 2015 maakte hij zijn debuut bij het Singapore Symphony Orchestra. Een jaar later trad hij toe tot de Dudamel Fellowship van het Los Angeles Philharmonic Orchestra. In hetzelfde jaar deed hij van zich spreken toen hij de Mahler Competition won, georganiseerd door de Bamberger Symphoniker. Dit bracht zijn carrière in een stroomversnelling.

In de afgelopen jaren dirigeerde Wong onder meer de Staatskapelle Weimar, het Tsjechisch Philharmonisch Orkest en het New York Philharmonic Orchestra.

Van 2018 tot 2022 was hij chef-dirigent van de Nürnberger Symphoniker, een periode die hij afsloot met Moessorgski's Schilderijentoonstelling in een eigen bewerking voor traditionele Chinese instrumenten en symfonieorkest. Vanaf seizoen 23/24 is hij chef-dirigent van het Japans Philharmonisch Orkest.

Kahchun Wong zet zich in voor verschillende projecten om muziek dichterbij kinderen te brengen. Zo is hij samen met Marina Mahler, kleindochter van de befaamde componist, oprichter van Project Infitude, dat zich vooral richt op kinderen uit kansarme gezinnen. In 2019 kreeg hij de Duitse Orde van Verdienste voor zijn inspanningen ter bevordering van de Duits-Singaporese relatie.

biografie

Mees Vos

Mees Vos (Amsterdam, 1994) begon op zesjarige leeftijd met hoornspelen. Op zijn twaalfde ging hij naar de Jong Talent-afdeling van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag waar hij les kreeg van Martin van de Merwe. Na het succesvol afronden van zijn bachelor bij Herman Jeurissen aan het Conservatorium van Amsterdam, studeerde hij verder aan de 'Franz Liszt' Hochschule für Musik in Weimar bij Prof. Jörg Brückner.

Nog tijdens zijn studie in Weimar werd hij aangesteld als solo-hoornist bij de Staatskapelle Weimar. Daarnaast replaceerde hij regelmatig bij toonaangevende orkesten in binnen- en buitenland. Hij speelde onder andere bij

het Koninklijk Concertgebouworkest, het Budapest Festival Orkest, Verbier Festival Orkest, HR-Sinfonieorchester Frankfurt en diverse Nederlandse orkesten en ensembles. Hij speelde onder gerenommeerde dirigenten als Iván Fischer, Jaap van Zweden en Christoph Eschenbach. In 2020 werd hij benoemd tot solo-hoornist van Phion. Naast het spelen in het orkest heeft Mees een grote liefde voor het spelen van moderne muziek en kamermuziek. Sinds 2020 is hij als hoofdvakdocent verbonden aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Ook is hij voorzitter van het Nederlands Hoornisten Genootschap, een gezelschap dat beroeps- en amateurhoornisten bij elkaar brengt en de hoorn bij een breder publiek onder de aandacht wil brengen.

BINNENKORT IN DE CONCERTZAAL

Kijk op phion.nl:

 voor meer informatie én alle concerten, en

 schrijf je in voor onze nieuwsbrief, dan blijf je automatisch op de hoogte

07.10-22.10

Beethoven Festival

Dompel je onder in leven en werk van Ludwig van Beethoven. In drie achtereenvolgende weekends speelt Phion alle negen symfonieën onder vier verschillende dirigenten in Arnhem en Enschede.

29.10-19.11

Rondom Beethoven

Naast Phions Beethoven Festival staat ook een kamermuziekproject rondom Beethoven geprogrammeerd. Luister naar het beroemde *Septet* van Beethoven en het *Nonet* van tijdgenoot Spohr op de kleinere podia in Gelderland en Overijssel.

03.11-12.11

Sjostakovitsj' Negende symfonie

Pascal Rophé dirigeert Sjostakovitsj' *Negende symfonie* en multitalent Thomas Beijer, winnaar van de Nederlandse Muziekprijs 2022, speelt Beethovens prachtige Derde pianoconcert.

Volg ons:

Met dank aan:

Ministerie OCW, Provincies Gelderland en Overijssel, gemeentes Apeldoorn, Arnhem, Enschede en Nijmegen, Familie Heersink Innovatie Fonds, Paul Pella Fonds, Sociëteit Apollo, Stichting Vrienden van Phion, Aldino Moda, Apeldoorn, Bömer Engineering services, Koninklijke Burgers' Zoo, Den Hartog Heuff notarissen, Dirkzwager, Eshgro, Heutink Foundation, INN'Twente, Landgoed De Wilmersberg, Regalis, Van 't Hof Schoonmaak en ZON Zwolle.

Phion steunen middels partnerschap? Kijk voor meer informatie op phion.nl bij Steun.

Orkest van
Gelderland
& Overijssel